

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta: "Ehdotus — Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös yhteisön tilasto-ohjelmasta vuosiksi 2008-2012"

KOM(2006) 687 lopullinen — 2006/0229 COD

(2007/C 175/02)

Neuvosto päätti 19. tammikuuta 2007 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellämainitusta aiheesta.

Asian valmistelusta vastannut "talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus" -erityis- jaosto antoi lausuntonsa 19. huhtikuuta 2007. Esittelijä oli Sergio **Santillán Cabeza**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 30.-31. toukokuuta 2007 pitämässään 436. täysistunnossa (toukokuun 30. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 159 ääntä puolesta ja 1 vastaan 5:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät

1.1 ETSK suhtautuu myönteisesti ehdotukseen yhteisön viisivuotiseksi tilasto-ohjelmaksi vuosiksi 2008-2012 ja yhtyy toteamiseen, jonka mukaan yhdenmukaistetut ja vertailukelpoiset tilastot ovat välttämättömiä, jotta suuri yleisö voi ymmärtää Eurooppaan liittyviä asioita, kansalaiset voivat osallistua keskusteluun ja talouden toimijat osallistua yhtenäismarkkinoille.

1.2 ETSK korostaa, että sekä Eurostatilla että jäsenvaltioiden tilastolaitoksilla tulee olla käytössään parhaat aineelliset ja henkilöresurssit, joihin budjettivarat antavat myöten, sillä se on välttämätöntä, jotta tilastotiedot voivat täyttää niiltä vaadittavat yhä mittavimmat tehtävät ja kun otetaan huomioon Euroopan unionin merkitys maailmanlaajuisena toimijana.

1.3 Komitean mielestä eurooppalaisten hyvinvointiin liittyviä näkökohtia on korostettava nykyistä enemmän. Komitea ehdottaakin, että tilasto-ohjelmaa laajennetaan seuraaville aloille:

— lapsipolitiikka

— väestön ikääntyminen ja iäkkäiden tilanne

— perhe- ja työelämän yhteensovittaminen

— sosiaalipolitiikka, jota tulee käsitellä erillään muista toimintalinjoista.

1.4 Perus- ja ammattikoulutusta koskevien tilastotietojen parantamisen voidaan katsoa jäävän vuosien 2008-2012 tilasto-ohjelmassa liian vähälle huomiolle, kun otetaan huomioon kyseisten tilastojen merkitys Lissabonin tavoitteiden saavuttamiselle.

1.5 Lisäksi on aiheellista tuottaa osuus- ja yhteisötaloutta koskevia tilastoja, sillä ala on Euroopan unionissa erittäin pitkälle kehittynyt.

1.6 On myös aloja, joista ei ole nykyisellään saatavilla riittävästi tilastotietoja, joten niihin tulisi kiinnittää viisivuotishjelmassa enemmän huomiota. Tällaisia aloja ovat muun muassa

— maahanmuutto- ja turvapaikkakysymykset; niiden vaikutukset ovat yhä suuremmat ja niistä ei ole olemassa riittävän luotettavaa tilastotietoa

— rikollisuus ja rikoslainkäyttö

— työllisyys: vaikka tilastotietoa työikäisestä väestöstä, työllisyydestä, työttömyydestä jne. on jo olemassa, työmarkkinoiden nopea kehitys ja uusien toimi- ja ammattialojen syntyminen sekä uudet työsopimusmuodot edellyttävät tutkimusmenetelmien ja kenttätöiden jatkuvaa ajantasaistamista.

1.7 ETSK muistuttaa, että perustamissopimuksen mukaan "— tilastojen laatimisesta ei saa aiheutua kohtuutonta rasitetta taloudellisille toimijoille" ⁽¹⁾. Tämä edellyttää seuraavaa:

a) On pyrittävä varmistamaan, että yrityksille ja etenkin pk-yrityksille ei aiheudu tarpeettomia ja kohtuuttomia kustannuksia.

b) On vältettävä samojen tietojen pyytämistä toistamiseen. Peruseriaatteena tulee olla, että kukin tieto toimitetaan vain kerran, ja kyseistä tietoa jaetaan ja käytetään yhteisesti tilastolaitosten kesken yhteisöjen tilastoja koskevia periaatteita noudattaen (tilastosalaisuus jne.).

1.8 Ulkomaankauppaa koskevissa yksittäisten maiden vienti- ja tuontitilastoissa on havaittu ristiriitaisuuksia, ja ne tulisi korjata. On voitu havaita, että yksittäisen maan ilmoittama viennin määrä tiettyyn toiseen maahan ei vastaa kyseisen jälkimmäisen maan ilmoittamaa tuonnin määrää ensiksi mainitusta maasta.

1.9 ETSK korostaa, että tilastoterminologia on pyrittävä kordinoimaan mahdollisimman hyvin 27 jäsenvaltion EU:ssa esiintyvän monimuotoisuuden vuoksi.

1.10 Jotta tilastotietojen neutraalisuus ja tilastoja koskevien käytäntöjen sisältämien muiden periaatteiden (kuten tilastosalaisuuden) noudattaminen voidaan taata entistä paremmin, ETSK:n mielestä on olennaisen tärkeää valvoa niiden yksityisten virastojen toimintaa, jotka toimivat suoraan tai välillisesti Euroopan tilastojärjestelmän puitteissa.

⁽¹⁾ Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 285 artiklan 2 kohta.

2. Ehdotuksen sisältö

2.1 Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 322/97⁽²⁾ edellytetään, että laaditaan monivuotinen yhteisön tilasto-ohjelma⁽³⁾, jossa määritellään lähestymistavat, pääasialliset alat ja suunniteltujen toimenpiteiden tavoitteet enintään viiden vuoden ajaksi ja joka muodostaa puitteet kaikkien yhteisön tilastojen tuottamiselle. Yhteisön tilasto-ohjelma pannaan täytäntöön toteuttamalla vuosittaisia työohjelmia, joissa esitetään yksityiskohtaisesti kunkin vuoden tavoitteet, sekä antamalla erityislainsäädäntöä tärkeimpiä toimia varten. Tilasto-ohjelmasta tulee esittää edistymistä koskeva välikertomus sekä ohjelmakauden päätyttyä virallinen arviointi.

2.2 Tätä taustaa vasten nyt käsiteltävänä olevan, perustamis-sopimuksen 285 artiklaan perustuvan päätösehdotuksen tavoitteena on luoda kattava strateginen ohjelma yhteisön virallisia tilastoja varten. Sen tulisi kattaa tuotteiden ja palvelujen tuottaminen ja toimittaminen käyttäjille, tilastojen laadun parantaminen sekä Euroopan tilastojärjestelmän⁽⁴⁾ jatkokehittäminen.

2.3 Yhteisön virallisten tilastojen pääasiallisena tarkoituksena on tuottaa säännöllisesti yhteisön poliitikkojen kehittämisen, seurannan ja arvioinnin tueksi havainnollisia, luotettavia, objektiivisia, vertailukelpoisia ja johdonmukaisia tietoja. Eräillä aloilla yhteisön toimielimet käyttävät tilastotietoja myös suoraan keskeisten poliitikkojen hallintaan.

2.4 Yhteisön tilasto-ohjelma vuosiksi 2008-2012 perustuu seuraaviin poliittisiin painopisteisiin:

- vauraus, kilpailukyky ja kasvu
- yhteisvastaavuus, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja kestävä kehitys
- turvallisuus
- Euroopan unionin laajentuminen edelleen.

2.5 Komissio kuuli päätösehdotusta laatiessaan eri sidosryhmiä, kuten EU:n jäsenvaltioita, EFTA-maita, jäsen ehdokasmaita sekä Euroopan tilastojärjestelmän teknisiä työryhmiä. Euroopan talous- ja sosiaalitalastoja käsittelevä neuvonantava komitea (CEIES)⁽⁵⁾ sekä raha-, rahoitus- ja maksutasetilastokomitea (CMFB)⁽⁶⁾ ovat antaneet lausuntonsa ehdotuksesta.

⁽²⁾ EYVL L 52, 22.2.1997, s. 1.

⁽³⁾ 3 artiklan 1 kohta.

⁽⁴⁾ Kumppanuusyhteistyö, jota tekevät Eurostat, kansalliset tilastoviranomaiset ja jäsenvaltioissa eurooppalaisten tilastojen tuottamisesta ja levittämisestä vastaavat muut kansalliset viranomaiset.

⁽⁵⁾ Perustettu neuvoston päätöksellä 91/116/ETY (jota on muutettu neuvoston päätöksellä 97/255/EY).

⁽⁶⁾ Neuvoston päätös 91/115/ETY (jota on muutettu neuvoston päätöksellä 96/174/EY).

2.6 Lähestymistapaa valitessaan komissiolla on ollut kaksi vaihtoehtoa eli ”rajoitettu” ja ”kokonaisvaltainen”, joista komissio on valinnut jälkimmäisen. Se on ottanut huomioon kolme näkökohtaa: Euroopan tilastojärjestelmän kapasiteetin ja tehokkuuden, sen täytäntöönpanosta jäsenvaltioille aiheutuvat kustannukset sekä yrityksille ja kotitalouksille aiheutuvan taakan.

3. Yleistä

3.1 ETSK on vuosien varrella antanut useita lausuntoja tilasto-ohjelmista⁽⁷⁾ ja unionin tilastopolitiikan erilaisista erityisnäkökohdista. Komitea on yleisesti ottaen korostanut johdonmukaisesti tilastojärjestelmän merkitystä unionin taloudellisten, sosiaalisten ja poliittisten tavoitteiden saavuttamiselle sekä tarvetta tukea ja vahvistaa Eurostatia, joka on keskeinen tekijä järjestelmän toiminnan kannalta, ja myös jäsenvaltioiden tilastolimiä jäsenvaltioiden päätösvaltaan kuuluvilla aloilla.

3.2 ETSK vahvistaa toistamiseen nämä perusteet ja mainitsee lisäksi kolme muuta käsillä olevaan päätökseen liittyvää seikkaa, joiden vuoksi paras mahdollinen tilastojärjestelmä on välttämätön: EU:n rooli maailmanlaajuisena toimijana, Lissabonin tavoitteiden saavuttaminen sekä laajentuminen, sillä 27 valtion tilastojen koordinointi on ennennäkemätön haaste. Lyhyesti sanottuna unionin menestykselle on tärkeää muun muassa sen tilastojärjestelmän tehokkuus.

3.3 Vuodet 2008-2012 kattavalle viisivuotisohjelmalle on varattu määrärahoja 274,2 miljoonaa euroa, joka on 24,3 prosenttia enemmän kuin ohjelmakaudelle 2003-2007 varatut toimintamäärärahat. On kuitenkin otettava huomioon muita tekijöitä, joita kyseisessä kokonaismäärässä ei ole huomioitu⁽⁸⁾. Mikäli summaan lisätään hallintokulut sekä jäsenvaltioiden tai muiden elinten rahoitusosuudet, maksusitoumismäärärahojen yhteissumma nousee 739,34 miljoonaan euroon.

3.4 Tilastoalan hallinto: Euroopan tilastoja koskevien käytäntöjen⁽⁹⁾ mukaan kansallisten viranomaisten ja yhteisön tilastoviranomaisen on

- a) luotava sellainen institutionaalinen ja organisatorinen ympäristö, joka edistää virallisia tilastoja tuottavien ja jakavien kansallisten ja yhteisön tilastoviranomaisten tehokkuutta ja uskottavuutta

⁽⁷⁾ ETSK antoi vuonna 1998 lausunnon aiheesta ”Ehdotus neuvoston päätökseksi yhteisön tilasto-ohjelmasta vuosiksi 1998-2002”, EYVL C 235, 27.7.1998, s. 60, ja vuonna 2002 lausunnon aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös yhteisön tilasto-ohjelmasta vuosiksi 2003-2007”, EYVL C 125, 27.5.2002, s. 17.

⁽⁸⁾ Henkilöstö- ja hallintomenot, toimintamäärärahat muista tilastoalan budjettikohdista, joita voitaisiin lisäksi käyttää uusien sääntelytarpeiden kattamiseksi vuosina 2008-2012 (Edicom-tyyppiset toimet), muiden pääosastojen omista budjettikohdistaan tarjoamat toimintamäärärahat sekä kansalliset ja alueelliset resurssit. Eurostat tekee omia toiminta- ja henkilöresurssiensa siirtoja pystyäkseen toteuttamaan ohjelman ensisijaiset toimet.

⁽⁹⁾ Komission suositus kansallisten ja yhteisön tilastoviranomaisten riippumattomuudesta, koskemattomuudesta ja vastuuvälillisyydestä, KOM(2005) 217 lopullinen.

b) noudatettava eurooppalaisia standardeja, suuntaviivoja ja hyviä käytänteitä kansallisten ja yhteisön tilastoviranomaisten käyttämissä prosesseissa virallisten tilastojen organisointia, keruuta, käsittelyä ja jakamista varten ja pyrittävä saavuttamaan mainetta hyvää hallinnosta ja tehokkuudesta näiden tilastojen uskottavuuden vahvistamiseksi

c) varmistettava, että yhteisön tilastoissa noudatetaan eurooppalaisia laatustandardeja ja että tilastot vastaavat Euroopan unionin toimielinten, hallitusten, tutkimuslaitosten, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, yritysten ja laajan yleisön tarpeita.

3.5 Yhteisön tilasto-ohjelmassa vuosiksi 2008-2012 ehdotetaan 32:ta monialaista tavoitetta (jotka esitellään yksityiskohtaisesti päätösehdotuksen liitteessä I) ja luetellaan lähes 90 tavoitetta ja käytännön toimea (liite II), jotka koskevat sekä yleisiä toimintalinjoja että 18:aa yhteisöpolitiikan erityisalaa.

3.5.1 Ohjelmassa määritellään suunnitellut toimenpiteet seuraavilla pääasiallisilla aloilla:

- tavaroiden vapaa liikkuvuus
- maatalous
- henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus
- viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka sekä muut henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvät politiikat
- liikenne
- kilpailua, verotusta ja lainsäädännön lähentämistä koskevat yhteiset säännöt
- talous- ja rahapolitiikka
- työllisyys
- yhteinen kauppapolitiikka
- tulliyhteistyö
- sosiaalipolitiikka, koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso
- kulttuuri
- kansanterveys
- kuluttajansuoja
- Euroopan laajuiset verkot
- teollisuus (tietoyhteiskuntaa koskevat tilastot mukaan luettuina)
- taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus

Bryssel 30. toukokuuta 2007.

- tutkimus ja teknologinen kehittäminen
- ympäristö
- kehitysyhteistyö
- taloudellinen, tekninen ja rahoitusyhteistyö kolmansien maiden kanssa.

4. Erityistä

4.1 Kun otetaan huomioon vuosiksi 2008-2012 laaditun ohjelman kunnianhimoiset tavoitteet ja se, että ohjelmaan kuuluu nyt Eurostatin ja 27 jäsenvaltion tilastolaitosten toiminnan tiivis koordinointi, on syytä korostaa tarvetta asettaa tilastotyö etusijalle ja käyttää olemassa olevia rajallisia resursseja mahdollisimman tehokkaasti.

4.2 Ehdotetun päätöksen 4 artiklassa viitataan tilastoalan prioriteettien määrittelyyn, jotta käytettävissä olevia resursseja voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla. Siinä ei kuitenkaan täsmennetä, mitkä ovat ne kriteerit tai keinot, joiden avulla kyseiset prioriteetit määritellään. Määrittelyä vaikeuttaa lisäksi se, että samalla todetaan olevan tarpeen vahvistaa tai luoda uusia toiminta-aloja.

4.3 ETSK yhtyy näkemykseen, jonka mukaan "Internetin kapasiteetin ja saatavuuden nopea kehittyminen tekee siitä ensisijaisen välineen tilastotietojen jakamiseen tulevaisuudessa. Se lisää huomattavasti potentiaalista käyttäjäkuntaa ja luo siten uusia mahdollisuuksia jakelulle." ⁽¹⁰⁾ Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että tietojen esittämistapa on niin selkeä ja niiden lukeminen niin helppoa ja miellyttävää kuin nykyteknikalla on suinkin mahdollista. Lisäksi on otettava huomioon, että Eurostatin Internet-sivut luovat kuvaa Euroopan unionista.

4.4 ETSK yhtyy toteamukseen, että yhteistyötä Eurostatin ja kansallisten tilastolaitosten välillä on lisättävä ⁽¹¹⁾. Komitea huomauttaa kuitenkin, että päätösehdotuksessa ei yksilöidä eikä määritellä keinoja kyseisen yhteistyön vahvistamiseksi.

4.5 Yhteisön tilastoalat ja -prioriteetit. ETSK huomauttaa, että tilastojärjestelmässä keskitytään pääasiallisesti taloudellisiin näkökohtiin — kuten tämän lausunnon kohdassa 3.5.1 olevasta suunniteltujen toimenpiteiden luettelosta käy ilmi. Sosiaalisista näkökohdista, joilla on välitön vaikutus unionin kansalaisten elämään, tarjotaan taas liian vähän tietoa. Komitea huomauttaa niin ikään, että toisin kuin muut alat, sosiaalipolitiikka nivoutuu läheisesti koulutus-, ammattikoulutus- ja nuorisopolitiikkaan.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁰⁾ Liite I, kohta 3.6. "Jakelu".

⁽¹¹⁾ Liite I, kohta 3.6. "Jakelu".